

Oikeus- ja yhteiskuntatieteellinen yhdistys ry

Toimintakertomus vuodelta 2011

1. Yleistä

Oikeus- ja yhteiskuntatieteellinen yhdistys pyrkii edistämään oikeusnormien ja yhteiskunnallisten ilmiöiden keskinäisen vuorovaikutussuhteen tutkimusta ja sen tulosten hyväksikäyttöä opetuksessa ja päätöksenteossa. Yhdistys kartoittaa oikeustieteiden ja muiden yhteiskuntatieteiden yhteyksiä sekä edistää niiden välistä keskustelua. Tarkoitusta toteutetaan muun muassa antamalla lausuntoja ja kannanottoja, järjestämällä keskustelutilaisuuksia, luentoja ja seminaareja sekä julkaisemalla Oikeus-lehteä. Vuosi 2011 oli yhdistyksen 41. toimintavuosi.

2. Yhdistyksen toimitukset

2.1 Hallitus

Yhdistyksen asioita hoitaa hallitus, jonka yhdistyksen vuosikokous valitsee vuodeksi kerrallaan. Vuonna 2010 hallitukseen kuuluivat puheenjohtaja YTL Timo Korander (hallituksessa 2001–2006 ja 2009–), varapuheenjohtaja OTT, dos. Anne Alvesalo-Kuusi (2006–), sihteeri VTM Elsa Saarikkomäki (2011–), taloudenhoitaja VTM Mikko Aaltonen (2009–), jäsenvastaava OTM, VTM Leena Mäkipää (2009–) sekä jäsenet VTM Elina Ruuskanen (2007–), valt. yo Kirsi Jauhiainen (2008–), VTT Elina Pekkarinen (2010–), OTM Sanna Pekkarinen (2011–), VTK Petri Danielsson (2011–) sekä varajäsenenä YTT Kari Saari (2011–). Kaikki hallituksen jäsenet ovat yhdistyksestä taloudellisesti riippumattomia.

OYY:n hallitus kokoontui toimintavuoden aikana 7 kertaa (uusi hallitus 5 kertaa), ja hallituksen kokouksiin osallistui keskimäärin 55 prosenttia sen jäsenistä. Hallitukselle ei maksettu palkkioita. Hallitus ei asettanut valiokuntia. Tarkastusvaliokunnan tehtävät hoitaa koko hallitus.

2.2 Tilintarkastajat

Yhdistyksen tilintarkastajina toimivat OTT Heini Kainulainen ja OTL, VT Nina Meincke, varatilintarkastajina OTT Laura Kalliomaa-Puha ja OTT, VT, dos. Heikki Pihlajamäki. Tilintarkastajille ei maksettu palkkioita.

3. Jäsenet ja jäsenmaksu

Yhdistykseen liittyi vuonna 2011 17 uutta jäsentä ja 7 erosi. Vuoden 2011 lopussa OYY:ssa oli 238 jäsentä, eli viime vuosina kasvaneessa jäsenmäärässä oli jälleen selvää nousua. Jäsenmaksu oli 36,00 euroa niiltä jäseniltä, jotka tilaavat Oikeus-lehden (päätoimisilta opiskelijoilta ja työttömiltä 22,00 euroa) ja 12,00 euroa muilta jäseniltä. Vähävaraiset jäsenet voivat anoa jäsenmaksun alentamista yhdistyksen hallitukselta.

4. Talous

Yhdistyksen taloudellinen tilanne oli vuoden 2011 lopussa vakaa. Yhdistyksen tulot koostuivat jäsenmaksuista. Oikeus-lehden tilaavia jäseniä oli vuonna 2011 133, eli enemmän kuin vuonna 2010 (115). Sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan järjestämisestä yhdistyksessä vastaavat hallitus ja taloudenhoitaja. Yhdistyksellä ei ole erillistä sisäisen tarkastuksen toimintoa. Taloudellisen

raportoinnin valvonta painottuu tilintarkastukseen. Yhdistyksen merkittävimmät riskit ja epävarmuustekijät ovat vapaaehtoistyövoiman saatavuuteen liittyvä operatiivinen henkilöriski ja jäsenmaksuihin liittyvä luottoriski. Yhdistyksen toiminta riippuu voimakkaasti erityisesti hallituksen jäsenten vapaaehtoisesta työpanoksesta. Luottoriski syntyy siitä, että yhdistyksen on tilitettävä Oikeus-lehden kustannukset Demlalle riippumatta jäsenmaksujen perinnän onnistumisesta.

5. Julkaisutoiminta

Yhdistys julkaisee yhdessä Oikeuspoliittinen yhdistys Demla ry:n kanssa Oikeus-nimistä tieteellistä aikakauslehteä. Tieteellisen painotuksensa lisäksi lehti seuraa aikaansa ja pyrkii tarttumaan ajankohtaisiin aiheisiin. Oikeudellista elämää -palstalla arvioidaan kriittisesti oikeudellisen maailman tapahtumia ja lieveilmiöitä. Oikeus-lehti on Edilexissä kaikkien OYY:n ja Demlan jäsenten sekä erityisen Oikeus-lehden verkkotilauksen tehneiden Edilex-käyttäjien käytössä heti sen ilmestyttyä. Muut Edilex-palvelun käyttäjät pääsevät lukemaan 18 kk vanhempia numeroita.

Lehdestä ilmestyi vuonna 2011 yhteensä 4 numeroa. Yhdistyksen edustajina lehden toimitusneuvostossa toimivat Anne Alvesalo, Aarne Kinnunen ja Kaius Tuori. OYY:n edustajana Oikeus-lehden toimituskunnassa toimivat Ville Hinkkanen ja Elsa Saarikkomäki. Vuosina 2011–2012 päätoimittajina toimivat OTT Merja Pentikäinen ja OTT Juha Lavapuro.

6. Tapahtumat

Vuoden 2011 ensimmäinen tapahtuma oli ajankohtainen keskustelutilaisuus aiheesta Tekijänoikeus- ja patenttisääntely, joka järjestettiin maanantaina 31.1.2011 klo 16.30–18.30 Tieteiden talolla (Kirkkokatu 6) salissa 312. Tilaisuudessa dosentti, OTT Marjut Salokannel alusti tekijänoikeus- ja patenttisääntelystä ja nosti esille julkisen edun kannalta keskeisiä kysymyksiä. Näitä olivat muun muassa immateriaalioikeuksien vaikutus tiedon saatavuuteen, tekijänoikeudet ja kulttuurituotanto sekä tapaus hyvitysmaksu ja globaali immateriaalioikeudellinen sääntelykehikko. Tilaisuudessa keskusteltiin aiheesta vilkkaasti.

Oikeus- ja yhteiskuntatieteellisen yhdistyksen ry:n vuosikokous pidettiin tiistaina 29.3.2011 klo 16.30–17.00 Tieteiden talolla salissa 405. Kokouksen puheenjohtajana toimi VTT, Aarne Kinnunen. Kokouksessa oli läsnä yli kymmenen henkilöä. Edellä mainitun vuosikokouksen jälkeen (29.3.2011 klo 17.15–19.30) järjestettiin Paul Van Aerschotin kirjoittaman kirjan *"Activation Policies and the Protection of Individual Rights. A Critical Assessment of the Situation in Denmark, Finland and Sweden"* julkistamis- ja keskustelutilaisuus. Tilaisuudessa kirjoittaja esitteli teoksen, minkä jälkeen dosentti Raija Julkunen ja akatemiaprofessori Kaarlo Tuori kommentoivat sitä asiantuntevasti. Kirjassa käsitellään ns. aktiivisen sosiaalipolitiikan ja yksilön oikeuksien välisiä jännitteitä. Suomessa, Ruotsissa ja Tanskassa yksilön oikeuksia suhteessa viranomaisiin on viime vuosina yritetty parantaa myös sosiaalialan lainsäädännössä. Samanaikaisesti mm. toimeentulotuen ja työttömyyskorvauksen saantiehtoja on kuitenkin aktivoinnin nimissä kiristetty ja asiakkaan velvoitteita lisätty sanktioiden uhalla. Kirjassa tarkastellaan miten epäsuhtaa yksilön oikeuksien suojelun ja käytännön päätöksenteon välillä voitaisiin pienentää korostamalla päättäjien roolia demokraattisten periaatteiden toteuttajina. Yleisön ja alustajien välille syntyi vilkas ja hedelmällinen keskustelu aihepiiristä. Puheenjohtajana toimi Timo Korander.

Kevään kolmas keskustelutilaisuus järjestettiin tiistaina 12.4.2011 klo 18.00–19.30 yhteistyössä Oikeuspoliittinen yhdistys Demla ry:n kanssa Tieteiden talon salissa 404. Aiheena olivat jokamiehen oikeudet, yleiset paikat ja julkisrauhan suoja. Tilaisuudessa alustivat Helsingin

yliopiston oikeustieteen professori Ari Hirvonen, ympäristöoikeuden professori emeritus Erkki Hollo ja vartijoista ja järjestyksenvalvojista julkisen vallan käyttäjinä hiljattain väitellyt Timo Kerttula, joka toimii Securitas Oy:n hallintopäällikkönä. Tilaisuudessa keskusteltiin aktiivisesti muun muassa seuraavista kysymyksistä: Omistusoikeus kiinteistöön antaa omistajalle oikeuden määrätä omaisuutensa käytöstä. Toisaalta sitä rajoittavat mm. tapa- ja rikosoikeuden rajaamat jokamiehen oikeudet, esimerkiksi oikeus liikkua toisen maalla. Mikä on muinaisten tapaoikeuksien suhde rakennettuun ympäristöön? Entä voiko kiinteistön omistaja rajoittaa sananvapautta ja kokoontumisvapautta? Tilaisuuden monikymmenpäinen yleisö kyseli ja kommentoi erittäin aktiivisesti alustajien näkemyksiä. Puheenjohtajana toimi Ville Hinkkanen. Tilaisuuden jälkeen oli kahvitarjoilu.

OYY on järjestänyt perinteisesti varjoväitöstilaisuuksia, joiden tarkoituksena on esitellä jäsenistölle ja yleisölle uusia väitöskirjoja kiinnostavista, yhdistyksen toimialaan liittyvistä aiheista. Vuoden 2011 ensimmäinen varjoväitöstilaisuus järjestettiin keskiviikkona 25.5.2011 klo 17.00–19.00 Tieteiden talolla salissa 404. Varjoväitöksen aiheena oli OTT Henrik Elonheimon keväällä 2010 tarkastettu väitöskirja Nuorisorikollisuuden esiintyvyys, taustatekijät ja sovittelu.

Varjovastaväittäjänä toimi erikoistutkija YTT Juha Kääriäinen Poliisiammattikorkeakoulusta. Elonheimon väitöskirjassa on selvitetty psykososiaalisten tekijöiden yhteyttä nuorisorikollisuuteen 16–20-vuotiaiden suomalaisten poikien keskuudessa. Tutkimuksen aineistona on suomalaisessa kriminologisessa tutkimuksessa harvinainen valtakunnallisesti edustava pitkittäisaineisto, jossa on seurattu samoja henkilöitä lapsuudesta saakka. Työssä käsiteltiin myös sovittelutoimintaa. Aihepiiri aiheutti monipuolista keskustelua alustajien ja yleisön kesken. Tilaisuuden puheenjohtajana toimi Mikko Aaltonen.

Vuoden toinen varjoväitös järjestettiin VTT Elina Pekkarisen väitöskirjan "Stadilaispojat, rikokset ja lastensuojelu - viisi tapaustutkimusta kuudelta vuosikymmeneltä" pohjalta torstaina 1.12.2011 kello 18 alkaen Maltaisessa Riekossa Helsingin Alppilassa osoitteessa Aleksis Kiven katu 56. Vastaväittäjänä tilaisuudessa toimi nuorisotutkija Tomi Kiilakoski Nuorisotutkimusverkostosta. Pekkarinen on väitellyt sosiaalityön tieteenalalta Helsingin yliopiston valtiotieteellisessä tiedekunnassa huhtikuussa 2010. Elina Pekkarinen tutki työssään sitä, miten turvattomuuden ja pahantapaisuuden välistä yhteyttä on merkityksellistetty lastensuojelussa eri tavoin eri aikoina. Laajan asiakirja-aineiston kautta Pekkarinen kuvaa, miten lapsen perhe, naapurusto, koulu, poliisi ja sosiaalityö ovat ajan mittaan reagoineet lasten rikoksiin ja niin tehdessään tuottaneet erilaisia poikkeavan lapsen positioita. Parikymmenpäinen osallistujajoukko keskusteli aktiivisesti niin väitöskirjan mielenkiintoisista tuloksista kuin sen tieteenfilosofisista valinnoistakin. Tilaisuus kuului samalla OYY:n jo perinteeksi muodostuneeseen "OYY Goes Kapakka" - pikkujoulusarjaan, jolloin keskustelutilaisuus järjestetään ravintolassa ja OYY tarjoaa pikkujoulujuomat tilaisuuteen osallistuneille. Puheenjohtajana toimi Timo Korander.

OYY tekee paljon yhteistyötä alan kumppanien kanssa. OYY osallistui Yhdistyneiden kansakuntien yhteydessä toimivan Euroopan kriminaalipolitiikan instituutin (HEUNI) 30-vuotisjuhlaseminaariin torstaina 20.10.2011 klo 9.30–17.00 Tieteiden talolla. HEUNIn perustamisesta tuli vuonna 2011 kuluneeksi 30 vuotta, minkä kunniaksi HEUNI järjesti yhteistyössä Oikeus- ja yhteiskuntatieteellisen yhdistyksen kanssa juhlaseminaarin, jossa oli lukuisia alan nimekkäitä alustajia Suomesta ja ulkomailta sekä useita sessioita. Sessioiden aiheina oli ihmissalakuljetus, korruptio, vallan väärinkäyttö ja talousrikollisuus, rikollisuutta ja sen kontrollia koskevan tiedon keruu sekä sitä koskeva tutkimuspolitiikka. Alustajina toimivat muun muassa Suomen vähemmistövaltuutettu Eva Biaudet, professori Michael Levi Cardiffin yliopistosta ja HEUNIn eläkkeelle jäävä johtaja Kauko Aromaa.

7. Julkaisufoorumia koskeva kannanotto

Oikeus- ja yhteiskuntatieteellisen yhdistyksen säännöissä yhdistyksen tehtäväksi katsotaan omaa alaa koskevien lausuntojen antaminen. Hallitus päätti kokouksessaan 16.1.2012 yhtyä kymmenien tieteellisten seurojen kokoamaan kannanottoon monipuolisen ja -muotoisen tieteellisen julkaisutoiminnan puolesta. Kannanotto koski Julkaisuforumihanketta.

Julkaisuforumihankkeeseen voi tutustua tarkemmin Tieteellisten seurain valtuuskunnan internet-sivuilla (<http://www.tsv.fi/julkaisuforum/jfhanke.html>). ”*Julkaisuforumihankkeen tavoitteena on luoda laatuluokitus tieteellisille lehdille, konferenssi- ja kirjasarjoille sekä kirjakustantajille eli tieteellisille julkaisukanaville. Luokitus kattaa kaikki tieteenalat.*” Kuudenkymmenen tieteellisen seuran allekirjoittamassa kannanotossa keskeiseksi periaatteelliseksi ongelmaksi nähtiin se, että ”*julkaisujen arvioinnin välineellinen ja massamittainen järjestelmä on jäykkä eikä sen avulla kyetä juuri ottamaan huomioon tieteen- ja tutkimusalojen eroja, mikä kyseenalaistaa vakavasti koko arvioinnin mielekkyyden ja kestävyuden.*” Käytännölliseksi ongelmaksi nähtiin se, että ”*Julkaisuforumihankkeen tulokset heijastuvat ja niitä voidaan käyttää – käytetään jo nyt – muihin kuin alkuperäisiin tarkoituksiinsa, mikä voi vaikuttaa huomattavan kielteisesti tieteenharjoittamisen tulevaisuuteen.*” Kannanotossa esitettiin, että ”*Julkaisuforumihankkeelle annetaan lisää aikaa, jonka kuluessa haetaan avoimesti ja tasapuolisesti kestäviä sekä kaikkia toimija- ja tutkimustahoja tyydyttäviä käytänteitä julkaisujen arviointia varten.*”

8. Muu toiminta

Yhdistyksen nettisivuja on ylläpidetty aktiivisesti. Sivujen ylläpidosta on huolehtinut Petri Danielsson.

OYY seuraa ja tukee Oikeusantropologia-verkoston toimintaa.